

Minister Infrastruktury

Znak pisma: DGW-2.0530.1.2024

Warszawa, 17 lutego 2025

na podstawie art. 13 ust. 1 ustawy z dnia 11 lipca 2014 r. o petycjach¹ w odpowiedzi na petycję z dnia 7 sierpnia 2024r. w sprawie zmiany systemu zarządzania rzekami oraz manifest w sprawie Odry, przekazane do Ministerstwa Infrastruktury pismem Kancelarii Prezesa Rady Ministrów z dnia 19 sierpnia 2024r., poniżej przedstawiam stosowne informacje, w zakresie właściwości Ministerstwa Infrastruktury.

Odnosnie powierzenia gospodarowania wodami ministrowi właściwemu ds. środowiska informuję, że umiejscowienie gospodarki wodnej w strukturze określonego resortu nie wpływa na właściwe gospodarowanie wodami w Polsce. Niezależnie od organu nadzorującego, Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie (dalej: PGW Wody Polskie) wykonuje zadania wynikające ze statutu i przepisów powszechnie obowiązujących, które określono m.in. w ustawie - Prawo wodne². Ponadto, umiejscowienie departamentu właściwego ds. gospodarki wodnej, czy też jednostki PGW Wody Polskie w strukturze organizacyjnej administracji rządowej, nie przesądza o podejmowaniu działań zmierzających do priorytetowego traktowania jednej z funkcji rzek, gdyż działania te muszą być komplementarne i wzajemnie się uzupełniać.

W kwestii odbudowy ekosystemu rzeki Odry przekazuję, że podstawę podejmowania decyzji kształtujących stan zasobów wodnych i zasady gospodarowania nimi w przyszłości stanowią plany gospodarowania wodami na obszarach dorzeczy (dalej: IIaPGW). W ramach IIaPGW zaplanowano działania naprawcze (prośrodowiskowe), w tym zadania związane z przywracaniem drożności cieków, promocją dobrej praktyki rolniczej oraz realizacją planów ochrony i planów zadań ochronnych dla obszarów chronionych. Dokumenty te są poddawane przeglądowi i aktualizacji cyklicznie co 6 lat. W obecnym cyklu planistycznym (2022-2027) PGW Wody Polskie planuje m.in. przeprowadzenie kompleksowej oceny wpływu budowli poprzecznych na ciągłość biologiczną i cele środowiskowe dla jednolitych części wód.

¹ Ustawa z dnia 11 lipca 2014 r. o petycjach (Dz. U. z 2018 r. poz. 870, , z późn. zm.)

² Ustawa z dnia 20 lipca 2017 r. – Prawo wodne (Dz. U. z 2024 r. poz. 1087, z późn. zm.)

PGW Wody Polskie planuje realizację ponad 50 zadań związanych z renaturyzacją, których łączna szacunkowa wartość wynosi ponad 900 mln zł. W 2024 realizowano lub rozpoczęto przygotowania do realizacji ponad 10 inwestycji o charakterze także renaturyzacyjnym.

PGW Wody Polskie planuje realizację powyższych zadań na Odrze i jej dopływach głównie ze środków programu Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat, Środowisko 2021-2027 (FEnIKS 2021-2027). Prośrodowiskowe projekty, zaplanowane do finansowania ze środków europejskich, zakładają przywrócenie biologicznej ciągłości rzek oraz renaturyzację koryt rzecznych. Planowane zadania wpłyną na poprawę stanu wód i bioróżnorodności oraz zwiększą retencję wód, a w niektórych przypadkach wzmocnią ochronę przeciwpowodziową.

Ponadto, PGW Wody Polskie, w ramach dotacji z budżetu państwa, wynikającej z przyjętego programu wieloletniego pod nazwą „Ochrona przeciwpowodziowa i osiągnięcie korzystnego bilansu wodnego w rejonie Odry Środkowej – cofka stopnia wodnego Malczyce” realizuje także zadania na odcinku Odry swobodnie płynącej, tzw. „cofki” stopnia wodnego Malczyce. Zadania, stanowiące realizację postanowień decyzji środowiskowej dla stopnia wodnego Malczyce, przyczynią się do przeciwdziałania skutkom suszy, zahamowania procesów erozji w korycie rzeki Odry poniżej stopnia wodnego Brzeg Dolny, zwiększenia poziomu wód gruntowych oraz do stworzenia dogodnych warunków do rozwoju flory i fauny.

PGW Wody Polskie także koordynuje i wspiera przygotowanie projektów dotyczących renaturyzacji i ochrony wód do unijnego programu LIFE 2021-2027. Projekty mają na celu poprawę stanu ekologicznego wód w Polsce. Większość z nich przewiduje odbudowę naturalnych ekosystemów wodnych, co prowadzi do zwiększenia bioróżnorodności biologicznej, poprawy jakości wód, przywrócenia naturalnej morfologii rzek oraz wzmocnienia odporności na zmiany klimatyczne.

Wskutek katastrofy ekologicznej, która dotknęła dorzecza Odry, przygotowano specustawę dla rewitalizacji Odry. Projekt ustawy dokonujący nowelizacji tzw. ustawy odrzańskiej zakłada wprowadzenie przede wszystkim następujących zmian:

- określenie katalogu rodzajów działań obejmujących grupę działań renaturyzacyjnych, a także grupy innych działań mogących zapewnić poprawę stanu środowiska rzeki Odry w celu doprowadzenia do jak najszybszego oraz najefektywniejszego samooczyszczania się wód. Przedmiotowe grupy działań uzyskają odpowiednie dofinansowanie oraz uproszczenie w ramach postępowań administracyjnych związanych z realizacją inwestycji,
- ustanowienie specjalnego cyklicznego przeglądu pozwoleń wodnoprawnych oraz pozwoleń zintegrowanych,

- odstąpienie od utworzenia Inspekcji Wodnej jako wyodrębnionej formacji na rzecz wzmocnienia potencjału personalnego i finansowego kontroli w gospodarowaniu wodami.

Zawarcie w treści ustawy katalogu inwestycji o charakterze budowlanym zlokalizowanych na ciekach wodnych na obszarze dorzecza Odry nie zapewnia skutecznego i szybkiego przeciwdziałania utrzymującemu się zanieczyszczeniu wód rzeki, przede wszystkim z uwagi na odległy horyzont czasowy pojawienia się pierwszych pozytywnych skutków tego rodzaju działań. W miejsce tego rozwiązania proponuje się określenie w ustawie katalogu działań renaturyzacyjnych. Wraz z katalogiem inwestycji planuje się uchylenie przepisów dotyczących procedury uzyskiwania decyzji w procesie inwestycyjnym.

W zakresie systemu oczyszczania ścieków w Ministerstwie Infrastruktury prowadzone są prace związane z nowelizacją tzw. rozporządzenia ściekowego³. Zakres zmian obejmuje m.in. określenie obowiązku prowadzenia ciągłego pomiaru wybranych parametrów podstawowych (w tym przewodności elektrolitycznej) ścieków przemysłowych, wód pochodzących z odwodnienia zakładów górniczych oraz wód powierzchniowych powyżej i poniżej miejsca zrzutu ścieków. Nowymi regulacjami planuje się objąć podmioty wprowadzające do wód ścieki przemysłowe oraz wody pochodzące z odwodnienia zakładów górniczych, którym dopuszczono wzrost sumarycznego stężenia chlorków i siarczanów do wartości większej niż 1000 mg/l.

W kwestii monitoringu jakości wody informuję, że monitoring wód prowadzi właściwy organ Inspekcji Ochrony Środowiska⁴. PGW Wody Polskie natomiast prowadzi działania mające na celu poprawę jakości wód zgodnie z przypisanymi zadaniami. Instytucja ta opracowuje Raport sytuacyjny na temat stanu ilościowego i jakościowego rzeki Odry, który jest przekazywany do członków Międzyresortowego Zespołu do spraw Przeciwdziałania Sytuacjom Kryzysowym i Zagrożeniom Środowiska na Rzece Odrze, Rządowego Centrum Bezpieczeństwa i wojewódzkich centrów zarządzania kryzysowego, jednostek samorządu terytorialnego oraz podmiotów posiadających pozwolenia na odprowadzanie wód do rzeki Odry. Raport zawiera informacje o aktualnej sytuacji hydrologicznej i meteorologicznej, wynikach badań jakościowych wody prowadzonych w ramach monitoringu interwencyjnego przez Inspekcję Ochrony Środowiska, danych dotyczących śluzowań na Kanale Gliwickim oraz ocenę ryzyka zakwitów *Prymnesium parvum* - „złotych alg”.

Odnośnie zasady „zanieczyszczający płaci” przekazuję poniższe informacje. W obecnym stanie prawnym funkcjonuje system opłat za usługi wodne, który stanowi jeden z instrumentów zarządzania zasobami wodnymi i oparty jest na dwóch zasadach: zwrotu

³ Rozporządzenie Ministra Gospodarki Morskiej i Żeglugi Śródlądowej z dnia 12 lipca 2019 r. w sprawie substancji szczególnie szkodliwych dla środowiska wodnego oraz warunków, jakie należy spełnić przy wprowadzaniu do wód lub do ziemi ścieków, a także przy odprowadzaniu wód opadowych lub roztopowych do wód lub do urządzeń wodnych (Dz. U. z 2019 r. poz. 1311).

⁴ Art., 349 ust.13 ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. – Prawo wodne (Dz. U. z 2024 r. poz. 1087, z późn. zm.)

kosztów za usługi wodne oraz na zasadzie „zanieczyszczający płaci”. Pierwsza zasada oznacza, że opłata ma zapewnić państwu dochody umożliwiające pokrycie kosztów usług wodnych, z których korzystają różne podmioty. Mają one wspierać funkcjonowanie organów odpowiedzialnych za zasoby wodne. Druga zasada, w znaczeniu szerszym oznacza, iż sprawca zanieczyszczeń ponosi odpowiedzialność finansową w pełnym zakresie za szkody spowodowane przez własną działalność niezależnie od tego, czy działalność ta jest zgodna z prawem, czy też nie.

W znaczeniu węższym, zasada „zanieczyszczający płaci” oznacza, iż podmiot powodujący zanieczyszczenia ponosi finansową odpowiedzialność za przestrzeganie pełnego zakresu standardów wprowadzonych określoną regulacją prawną. Celem systemu opłat jest zmotywowanie podmiotów objętych tą regulacją do oszczędnego korzystania z zasobów wodnych poprzez „zniechęcenie” do ponoszenia nadmiernych kosztów.

Obecnie obowiązujące przepisy⁵ regulujące system opłat za usługi wodne dedykowane są dla zakładów w zakresie poboru wód podziemnych lub wód powierzchniowych, wprowadzania ścieków do wód lub do ziemi, czy też odprowadzania do wód – wód opadowych lub roztopowych oraz wód pochodzących z odwodnienia gruntów w granicach administracyjnych miast. Zgodnie z przepisami rozporządzenia w sprawie jednostkowych stawek opłat za usługi wodne – współczynnikami różnicującymi wysokość stawek opłat za te usługi są jakość i rodzaj pobranej wody oraz jej przeznaczenia, część obszaru państwa, rodzaj ścieków, korzystanie z systemu retencyjno-dozującego, oczyszczanie lub podczyszczanie ścieków przemysłowych lub wód pochodzących z odwadniania zakładów górniczych.

W zakresie pozwoleń wodnoprawnych informuję, że Prawo wodne określa jego treść⁶ oraz zawartość operatu wodnoprawnego, na podstawie którego udzielane jest ww. pozwolenie⁷. Wniosek o udzielenie pozwolenia wodnoprawnego na pobór wód podziemnych wymaga przedstawienia organowi dokumentacji hydrogeologicznej uwidaczniającej dostępne zasoby wód. Natomiast, operat wodnoprawny na podstawie którego udziela się pozwolenia wodnoprawnego na wprowadzanie ścieków do wód, do ziemi lub do urządzeń kanalizacyjnych, zawiera m.in. opis jakości wód w miejscu zamierzonego wprowadzania ścieków do wód lub ziemi, a w przypadku wprowadzania ścieków przemysłowych lub wód pochodzących z odwodnienia zakładów górniczych, zawierających chlorki i siarczany, przez zakłady odprowadzające ścieki o zwiększonym zasoleniu, także opis ilościowy wód w tym miejscu, określający co najmniej wielkość średniego niskiego przepływu z wielolecia (SNQ) tych wód. Wydania pozwolenia

⁵ Ustawa z dnia 20 lipca 2017 r. – Prawo wodne (Dz. U. z 2024 r. poz. 1087, z późn. zm.) oraz Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 26 października 2023 r. w sprawie jednostkowych stawek opłat za usługi wodne (Dz. U. poz. 2471).

⁶ Art. 403 ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. – Prawo wodne (Dz. U. z 2024 r. poz. 1087, z późn. zm.).

⁷ Art. 409 ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. – Prawo wodne (Dz. U. z 2024 r. poz. 1087, z późn. zm.).

wodnoprawnego odmawia się, jeżeli projektowany sposób korzystania z wód narusza ustalenia dokumentów, o których mowa w Prawie wodnym⁸, lub nie spełnia wymagań ochrony zdrowia ludzi, środowiska, ochrony przyrody i dóbr kultury wpisanych do rejestru zabytków oraz wynikających z przepisów ustawy oraz przepisów odrębnych.

Przepisy ustawy – Prawo wodne, regulują kwestie ustalania w pozwoleniach wodnoprawnych odpowiednich warunków i obowiązków, pod jakimi podmiot będzie mógł korzystać z uprawnienia na wprowadzanie ścieków do środowiska, a także na pobór wód powierzchniowych albo podziemnych. W ramach warunku określonego w pozwoleniu wodnoprawnym na pobór wód ustala się wielkość przepływu nienaruszalnego, ograniczenia wynikające z konieczności jego zachowania oraz sposób odczytywania jego wartości w miejscu korzystania z wód. Warunkiem takim w ramach posiadanego pozwolenia wodnoprawnego może być również uzależnienie zrzutów ścieków od aktualnego stanu wód. Natomiast jeżeli przyjąć, że aktualny stan wód, to stan w chwili dokonywania pomiaru, to należy podkreślić, że jest on wielkością zmienną. Dlatego też uzależnienie od niego możliwości udzielenia pozwolenia wodnoprawnego mogłoby prowadzić do nierównego traktowania podmiotów ubiegających się o jego uzyskanie. Organ właściwy w sprawach pozwoleń wodnoprawnych, co najmniej raz na 4 lata dokonuje przeglądu pozwoleń wodnoprawnych na pobór wód lub wprowadzanie ścieków do wód lub do ziemi, lub do urządzeń kanalizacyjnych, a także realizacji tych pozwoleń.

Projekt ustawy nowelizujący tzw. ustawę odrzańską (UD96) będzie przewidywał odrębny, względem uregulowań ustawy – Prawo wodne, przegląd pozwoleń wodnoprawnych oraz pozwoleń zintegrowanych na wprowadzanie ścieków do wód na obszarze zlewni rzeki Odry. Organy właściwe w sprawach pozwoleń wodnoprawnych oraz pozwoleń zintegrowanych będą dokonywać cyklicznego szczególnego przeglądu udzielonych pozwoleń wodnoprawnych na wprowadzanie ścieków do wód, ze szczególnym uwzględnieniem ilości zrzucanych ścieków w odniesieniu do aktualnego przepływu wody w Odrze. Przewiduje się, że specjalny cykliczny przegląd pozwoleń wodnoprawnych oraz pozwoleń zintegrowanych zostanie przeprowadzony co 2 lata i będzie dotyczył posiadaczy pozwoleń wodnoprawnych oraz pozwoleń zintegrowanych na wprowadzanie ścieków do wód na obszarze zlewni rzeki Odry. Celem przeglądu będzie cykliczne zbieranie danych na temat podmiotów, które wprowadzają ścieki do wód lub do ziemi lub do urządzeń kanalizacyjnych oraz danych na temat ilości i jakości tych ścieków, co pozwoli w sprawny sposób kontrolować stan środowiska w dorzeczu rzeki Odry. Wyniki tego przeglądu będą służyć do ewentualnej zmiany albo uchYLENIA pozwoleń wodnoprawnych lub pozwoleń zintegrowanych. Specjalny cykliczny przegląd pozwoleń wodnoprawnych oraz pozwoleń zintegrowanych zostanie po raz pierwszy przeprowadzony po zakończeniu przeglądu pozwoleń wodnoprawnych oraz pozwoleń zintegrowanych, o których mowa w art. 22

⁸ Art. 396 ust. 1 ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. – Prawo wodne (Dz. U. z 2024 r. poz. 1087, z późn. zm.).

ustawy o rewitalizacji rzeki Odry, co pozwoli na wykorzystanie informacji pozyskanych w jego wyniku.

Odnosnie opracowania pt. „Krajowy program renaturyzacji wód powierzchniowych” (dalej: KPRWP) informuję, że dokument ten został wykonany w 2020 r. na zlecenie PGW Wody Polskie, jako jedno z działań wskazanych w aPGW. Informacje zebrane w KPRWP zostały wykorzystane podczas przygotowania dokumentów planistycznych z zakresu gospodarki wodnej, w tym stanowiły punkt wyjścia do zaplanowania działań z zakresu poprawy stanu hydromorfologicznego wód powierzchniowych w drugiej aktualizacji planów gospodarowania wodami na obszarach dorzeczy (IIaPGW).

Decyzje w zakresie planowanych do realizacji działań renaturyzacyjnych oraz harmonogramu ich wdrażania podjęto na etapie prac nad IIaPGW. Ze względu na charakter KPRWP, który nie posiada rangi dokumentu strategicznego ani planistycznego, zaproponowane w nim rozwiązania są jedynie rekomendowane, natomiast plany gospodarowania wodami są prawnie obowiązującymi dokumentami przyjętymi w drodze rozporządzeń ministra właściwego do spraw gospodarki wodnej.

Potencjalne rozwiązania z KPRWP wymagały na poziomie IIaPGW zaktualizowania dostępnych danych (zawarte w KPRWP propozycje rozwiązań odnosiły się m. in. do danych Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska z lat 2017-2018) oraz szczegółowej weryfikacji w zakresie możliwości ich wdrożenia w danej jednolitej części wód powierzchniowych (JCWP), w szczególności w kontekście ryzyka powodziowego, w powiązaniu z wpływem na wody podziemne oraz obszary chronione, jak również w celu zdiagnozowania przyczyn złego stanu wód (nie zawsze o złym stanie decydowały presje hydromorfologiczne, ale również wskaźniki fizykochemiczne lub chemiczne).

Ostatecznie w ramach IIaPGW w zakresie renaturyzacji włączono działania służące poprawie stanu hydromorfologicznego dla tych JCWP, dla których presje hydromorfologiczne są presją znaczącą, czyli spowodują ryzyko nieosiągnięcia celów środowiskowych JCWP lub obszarów chronionych. W ww. dokumentach zaplanowano m. in. ponad 2 tysiące działań mających na celu poprawę warunków hydromorfologicznych rzek i potoków, w tym ponad 1,5 tysiąca działań naprawczych dla obszarów chronionych w zakresie utrzymania naturalnego charakteru koryta, za których realizację odpowiadają jednostki sprawujące nadzór nad obszarami chronionymi oraz ponad 500 działań o charakterze renaturyzacyjnym, za których realizację odpowiadają jednostki PGW Wody Polskie. W ramach IIaPGW dla rzeki Odry zaplanowano działania ukierunkowane na zapewnienie ciągłości biologicznej i morfologicznej oraz poprawę warunków hydromorfologicznych rzek i potoków.

W skali kraju (katalog działań krajowych) zaplanowano działania mogące w istotny sposób przyczynić się do poprawy stanu elementów biologicznych i hydromorfologicznych cieków. Dla kategorii „Kształtowanie stosunków wodnych oraz ochrona ekosystemów od

wód zależnych (w tym morfologia i zachowanie ciągłości biologicznej cieków)” zaplanowano w szczególności działanie pn. „Prowadzenie prac utrzymaniowych zgodnie z Katalogiem dobrych praktyk prac utrzymaniowych i robót hydrotechnicznych”. Katalog stanowi źródło wiedzy i jednocześnie narzędzie do promowania dobrych praktyk w zakresie zrównoważonego oraz oszczędnego gospodarowania zasobami wodnymi. Katalog jest pomocny w wyborze właściwego dla danego cieku pakietu działań utrzymaniowych, dodatkowych i inwestycyjnych – stosownie do hierarchii celów, jakie dany ciek ma realizować. Właściwe zarządzanie ciekami i jego utrzymanie poprzez optymalnie dobrane pakiety działań utrzymaniowych może w istotny sposób przyczynić się do poprawy stanu wód powierzchniowych (zarówno elementów biologicznych, jak i hydromorfologicznych).

W zakresie naturalnej retencji informuję, że Ministerstwo Infrastruktury priorytetowo traktuje potrzebę zwiększania retencji wodnej. Minister właściwy ds. gospodarki wodnej, poprzez nadzór nad PGW Wody Polskie, podejmuje szereg działań mających na celu zwiększenie objętości retencionowanej wody w Polsce i tym samym przeciwdziałania zjawisku suszy. Zadania te łączą w sobie zarówno elementy retencji naturalnej i sztucznej oraz działania techniczne i nietechniczne. Działania prowadzone są wielotorowo – z jednej strony są to inicjatywy o charakterze strategicznym, legislacyjnym, podnoszące świadomość społeczną, a z drugiej polegające na realizacji konkretnych inwestycji i rozwiązań, które zmniejszają lub niwelują negatywny wpływ zmian klimatu, a także poprawiają bezpieczeństwo mieszkańców oraz podmiotów gospodarczych.

Przeciwdziałanie skutkom suszy w Polsce to ważny dział planistyki w zakresie gospodarowania zasobami wodnymi. Przeciwdziałanie skutkom suszy prowadzi się zgodnie z planem przeciwdziałania skutkom suszy (dalej: PPSS)⁹. Dokument ten, opracowany w 2020 r. przez PGW Wody Polskie, został przyjęty w drodze rozporządzenia ministra właściwego do spraw gospodarki wodnej w 2021 roku¹⁰. Aktualnie zostały podjęte prace w celu aktualizacji przedmiotowego rozporządzenia. Najważniejszym elementem PPSS jest katalog działań¹¹, których wdrożenie przyczyni się do przeciwdziałania skutkom suszy. W ramach wdrażania PPSS, PGW Wody Polskie realizują także działania na rzecz zwiększania retencji korytowej na terenach rolniczych, polegające na budowie, odbudowie lub remoncie urządzeń wodnych w celu zatrzymywania wody w miejscu, gdzie jest ona potrzebna. W ramach tych działań przywracana jest dwufunkcyjna rola urządzeń melioracyjnych, która zapewnia odprowadzanie wód z pól i użytków rolnych w czasie opadów, ale również retencję wód w okresach suszy.

⁹ Art. 184 ust. 1 ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. – Prawo wodne (Dz. U. z 2024 r. poz. 1087, z późn. zm.).

¹⁰ Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 15 lipca 2021 r. w sprawie przyjęcia Planu przeciwdziałania skutkom suszy (Dz.U 2021 poz. 1516).

¹¹ Załącznik nr 4 do Planu przeciwdziałania skutkom suszy.

Został opracowany również Program przeciwdziałania niedoborowi wody (dalej: PPNW)¹², który jest pierwszym dokumentem o charakterze strategicznym, kompleksowo omawiającym możliwości i niezbędne kierunki działań w zakresie rozwoju retencji wodnej. Głównym jego celem jest zwiększenie retencji wodnej w Polsce. W PPNW zaproponowano działania zmierzające do zwiększania retencji zbiornikowej, korytowej, na terenach leśnych, rolniczych oraz zurbanizowanych. W zakresie PPNW przeprowadzono działania informacyjno-promocyjne, które miały za zadanie rozpowszechnienie wiedzy na temat Programu, a także podniesienie świadomości społecznej w zakresie zasobów wodnych w Polsce oraz potrzeby retencionowania i oszczędzania wody. W PPNW zaproponowano rodzaje działań, których realizacja przyczyni się do zwiększenia wartości retencji na terenie Polski. Do działań tych m. in. należą: renaturyzacja ekosystemów mokradłowych, renaturyzacja rzek, realizacja i odtwarzanie obiektów małej retencji i mikroretencji na terenach leśnych i rolniczych.

W celu zachowania naturalnej retencji wzdłuż dolin rzecznych, w ustawie Prawo wodne, zostały sformułowane przepisy ograniczające zagospodarowywanie obszarów szczególnego zagrożenia powodzią, wyznaczonych m.in. na mapach zagrożenia powodziowego¹³. Dotychczas PGW Wody Polskie opracowało mapy dla ok. 29 tys. km rzek, dla których zostały wyznaczone obszary szczególnego zagrożenia powodzią.

Wprowadzone w ustawie Prawo wodne ograniczenia i nakazy pełnią istotną rolę jako nietechniczne środki ochrony przed powodzią. Do grupy tych działań należy zaliczyć w szczególności planowanie przestrzenne, którego rolą jest racjonalne zagospodarowanie terenów stanowiących obszary szczególnego zagrożenia powodzią. Ustawodawca wskazał, że w przypadku realizacji inwestycji na obszarach szczególnego zagrożenia powodzią może być wymagana zgoda wodnoprawna, wydawana przez właściwy organ PGW Wody Polskie. W postępowaniach zwalniających od zakazów obowiązujących na obszarach szczególnego zagrożenia powodzią, właściwe organy analizują zakres planowanych prac w kontekście określonego zagrożenia powodziowego. W sytuacjach, gdy organy PGW Wody Polskie powezmą informację o wykonaniu działań zakazanych na obszarach szczególnego zagrożenia powodzią są zobowiązane do wszczęcia postępowań administracyjnych i dokonania oceny czy te działania kolejno stanowią zagrożenie dla jakości wód w przypadku powodzi¹⁴.

We wnioskach z kontroli NIK z 2022 r. pt. „Działania organów publicznych na rzecz ograniczania zabudowy terenów zagrożonych powodzią”¹⁵ stwierdzono, że działania samorządów nie były wystarczające, aby skutecznie ograniczać zabudowę terenów

¹² Przyjęty uchwałą Rady Ministrów z dnia 22 sierpnia 2023 r. w sprawie przyjęcia „Programu przeciwdziałania niedoborowi wody na lata 2023-2027 z perspektywą do roku 2030”. (M.P. 2023 poz. 1119).

¹³ Art. 16 pkt 34 ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. – Prawo wodne (Dz. U. z 2024 r. poz. 1087, z późn. zm.).

¹⁴ Art. 77 ust. 11 ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. – Prawo wodne (Dz. U. z 2024 r. poz. 1087, z późn. zm.).

¹⁵ Kontrola delegatury NIK w Krakowie numer 119/2022/P/22/063/LKR.

zagrożonych powodzią. Z ustaleń NIK wynika, że większość skontrolowanych samorządów, w dokumentach planistycznych gmin, nie uwzględniała lub tylko częściowo brała pod uwagę decyzje wydawane przez Wody Polskie co do warunków zabudowy i zagospodarowania terenów zagrożonych powodzią.

Warto podkreślić, że PGW Wody Polskie ma w planach realizację ponad 400 zadań o charakterze także retencyjnym, których łączna szacunkowa kwota realizacji wynosi ponad 48 mld zł. W 2024 realizowano lub rozpoczęto przygotowania do realizacji dla ponad 100 inwestycji o charakterze retencyjnym.

PGW Wody Polskie realizuje zadania statutowe zgodne z koncepcją zrównoważonego rozwoju. Przedsięwzięcia są realizowane z poszanowaniem prawa oraz środowiska przyrodniczego. W procesie planowania i wykonywania zadań utrzymaniowych oraz inwestycyjnych uwzględniane są publikacje dotyczące stosowania dobrych praktyki, ale również wiedza środowisk naukowych, organizacji pozarządowych oraz innych instytucji, których wspólnym celem jest dbałość o środowisko wodne. Aktualnie PGW Wody Polskie przygotowuje plany utrzymania wód dla obszaru całego kraju, które są poddawane strategicznej ocenie oddziaływania na środowisko.

Odnosnie kwestii żeglugowych przedstawiam poniższe informacje. Biorąc pod uwagę naturalne uwarunkowania polskich rzek, dostępne parametry eksploatacyjne umożliwiają żeglugę towarową oraz pasażerską na wybranych odcinkach śródlądowych dróg wodnych, w tym na Odrzańskiej Drodze Wodnej oraz Wiśle. Dodatkowo jest to także jedyne możliwe rozwiązanie dla transportu niektórych ładunków ponadgabarytowych.

Ministerstwo Infrastruktury tworząc politykę rozwoju żeglugi śródlądowej bierze pod uwagę zasady zrównoważonego rozwoju, cele ochrony środowiska i ochrony wód, a także natężenie ruchu statków oraz uzasadnienie ekonomiczne. Priorytetem jest utrzymanie parametrów eksploatacyjnych na odcinkach dróg wodnych, na których obecnie możliwa jest śródlądowa żegluga towarowa.

Obowiązującym dokumentem planistycznym dotyczącym transportu wodnego śródlądowego, wpisującym się w powyższe horyzontalne zasady, jest Krajowy Program Żeglugowy do 2030 r. (KPŻ 2023)¹⁶. Dokument ten jest zgodny ze średniookresową strategią rozwoju kraju oraz strategią rozwoju sektora transportu. Program obejmuje zarówno działania inwestycyjne, jak i działania o charakterze programowo-regulacyjnym ukierunkowane na wzmocnienie konkurencyjności sektora żeglugi śródlądowej. Zakres wskazanych w programie inwestycji ograniczony jest do projektów rewitalizacyjnych realizowanych na istniejących obiektach hydrotechnicznych, z wyłączeniem budowy nowej infrastruktury i podnoszenia klas żeglowności dróg wodnych.

¹⁶ Uchwała nr 180/2023 Rady Ministrów z dnia 3 października 2023 r. w sprawie ustanowienia programu rozwoju pod nazwą „Krajowy Program Żeglugowy do roku 2030”.

PGW Wody Polskie planuje realizację kluczowych inwestycji w tym obszarze na rzece Odrze w ramach Funduszy Europejskich na Infrastrukturę, Klimat, Środowisko 2021-2027 (dalej: FEnIKS) w zakresie działania pn. Bezpieczeństwo morskie i śródlądowe drogi wodne poza TEN-T, cel szczegółowy: Rozwój i udoskonalanie zrównoważonej, odpornej na zmiany klimatu, inteligentnej i intermodalnej mobilności na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym, w tym poprawę dostępu do TEN-T oraz mobilności transgranicznej.

PGW Wody Polskie dąży do zwiększenia wykorzystania transportu przyjaznego środowisku, przy jednoczesnym utrzymaniu parametrów eksploatacyjnych śródlądowych dróg wodnych. Inwestycje, zgłoszone do FEnIKS, nie będą prowadziły do zmiany parametrów eksploatacyjnych składowych śródlądowych dróg wodnych. Projekty wpisują się w założenia określone w Szczegółowym Opisie Priorytetów dla Programu. Obejmują działania skierowane na osiągnięcie i utrzymanie dobrego stanu śródlądowej drogi wodnej, a także rozwój transportu niskoemisyjnego na Odrzańskiej Drodze Wodnej w celu promowania zrównoważonej mobilności regionalnej i lokalnej. Kluczowe cele inwestycji żeglugowych na Odrze, zaplanowanych do realizacji w ramach środków europejskich służą zarówno gospodarce, jak i środowisku. Działania do realizacji zostały zaplanowane z poszanowaniem środowiska naturalnego bazując na zasadzie horyzontalnej zrównoważonego rozwoju oraz DNSH (ang. „do no significant harm”, czyli „nie czynić poważnych szkód”).

Plany odnoszące się do polskiego odcinka Międzynarodowej Drogi Wodnej E70 (dalej: MDW E70), którą tworzą m.in. drogi wodne Noteci, Warty i Brdy, zostały określone w dniu 11 czerwca 2024 r. podczas podpisania Listu intencyjnego pomiędzy Ministrem Infrastruktury oraz PGW Wody Polskie a marszałkami pięciu województw: pomorskiego, kujawsko-pomorskiego, warmińsko-mazurskiego, wielkopolskiego i lubuskiego. Zgodnie z treścią Listu planowane jest opracowanie dokumentu, który będzie zakładał wsparcie finansowania zadań modernizacyjno-utrzymawczych i remontowych realizowanych przez Wody Polskie na konkretnych odcinkach dróg wodnych tworzących MDW E70 w celu zwiększenia dynamiki rozwoju żeglugi pasażerskiej i szeroko rozumianej turystyki wodnej.

Ponadto, o pomoc w aktywizacji turystyki wodnej na MDW E70 apelowały od lat samorządy, które dotychczas poniosły znaczne środki finansowe na budowę infrastruktury na MDW E70. Przykładem może być Wielka Pętla Żuławska czy mariny i przystanie, które powstały na Noteci, Brdzie czy Warcie. Jedyną z przyczyn uniemożliwiających korzystanie z tego infrastrukturalnego zaplecza, walorów historyczno-krajobrazowych i środowiskowych jest sama droga wodna i jej zdegradowana zabudowa hydrotechniczna, która wymaga modernizacji, utrzymania i remontów.

W kontekście rzeki Bug informuję, że dla tej drogi wodnej nie ma żadnych planów rozwoju żeglugi towarowej. Mając świadomość występowania cennych obszarów chronionych

zarówno na Bugu, jak i Noteci, Brdzie i Warcie, nie ma planów tworzenia z nich dróg wodnych klas międzynarodowych.

Kwestie budowy stopni wodnych Lubiąż i Ścinawa będą szczegółowo analizowane pod kątem m.in. rozwiązań alternatywnych, prawdopodobieństwa osiągnięcia celu realizacji przedsięwzięć czy oceny wpływu na środowisko przyrodnicze, w tym przede wszystkim na obszary Natura 2000, możliwość osiągnięcia celów środowiskowych w jednolitej części wód powierzchniowych i przeprowadzenie analiz w zakresie oddziaływań skumulowanych.

Odnosnie kooperacji z instytucjami społecznymi i naukowymi, informuję, że przedstawiciele Ministerstwa Infrastruktury oraz PGW Wody Polskie współpracują z organizacjami pozarządowymi w zakresie odbudowy ekosystemu rzeki Odry, w ramach spotkań i prowadzenia wspólnych rozmów. Przykładowo, w dniu 24 stycznia 2024 r. Kierownictwo PGW Wody Polskie spotkało się z

w celu omówienia najważniejszych kwestii związanych z ochroną wód oraz bieżącej współpracy z organizacjami ekologicznymi¹⁷. Przedstawiciele Ministerstwa Infrastruktury oraz PGW Wody Polskie uczestniczyli w ponadregionalnej konferencji dotyczącej przyszłości Odry, zorganizowanej przez organizacje pozarządowe, na której omawiano m.in. kwestię odrzańskiej katastrofy ekologicznej z 2022 roku¹⁸, a także spotkaniu Wodnego Okrągłego Stołu, w którym brali udział również przedstawiciele środowisk naukowych i organizacji ekologicznych, na którym omawiano cele polityki wodnej państwa¹⁹. Współpraca odbywa się także w ramach Państwowej Rady Gospodarki Wodnej, w której zasiadają m.in. przedstawiciele środowiska naukowego oraz organizacji ekologicznych²⁰. 9 sierpnia 2024 r. w Katowicach, z inicjatywy wiceministra infrastruktury Pana Przemysława Koperskiego, odbyło się spotkanie poświęcone wyzwaniom społeczno-gospodarczo-środowiskowym wobec Kanału Gliwickiego oraz rzeki Odry, w którym udział wzięli przedstawiciele rządu, administracji samorządowej, parlamentarzyści, członkowie Państwowej Rady Gospodarki Wodnej oraz inne instytucje i eksperci²¹.

Postulat wyrażany w petycji dotyczący weryfikacji procedur zarządzania kryzysowego jest realizowany. Plany zarządzania kryzysowego tworzone są zgodnie z ustawą z dnia

¹⁸ Artykuł: „We Wrocławiu eksperci rozmawiali o przyszłości Odry”, <https://www.gov.pl/web/wody-polskie/we-wroclawiu-eksperci-rozmawiali-o-przyszlosci-odry> (dostęp: 13.01.2025)

¹⁹ Artykuł: „Wodny Okrągły Stół – dialog z ekspertami o kierunkach polityki wodnej” <https://www.gov.pl/web/wody-polskie/wodny-okragly-stol--dialog-z-ekspertami-o-kierunkach-polityki-wodnej> (dostęp 13.01.2025)

²⁰ Artykuł: Inauguracyjne posiedzenie Państwowej Rady Gospodarki Wodnej VI kadencji” <https://www.gov.pl/web/infrastruktura/inauguracyjne-posiedzenie-panstwowej-rady-gospodarki-wodnej-vi-kadencji> (dostęp 13.01.2025).

²¹ Artykuł: Spotkanie na rzecz przywrócenia dobrego stanu wód Kanału Gliwickiego i Odry <https://www.gov.pl/web/infrastruktura/spotkanie-na-rzecz-przywrocenia-dobrego-stanu-wod-kanalu-gliwickiego-i-odry> (dostęp 13.01.2025).

26 kwietnia 2007 r. o zarządzaniu kryzysowym²². Obecnie trwa proces aktualizacji Krajowego Planu Zarządzania Kryzysowego (KPZK). Aktualizacja KPZK uwzględnia doświadczenia z katastrofy ekologicznej na Odrze. Zmian, będących następstwem sytuacji na Odrze, dokonano również w Planie zarządzania kryzysowego Ministra Infrastruktury. W czerwcu 2023 r. Plan uzupełniono m.in. o nowy moduł zadaniowy pn. „Reagowanie na zagrożenia w środowisku wodnym”.

W odniesieniu do kwestii dotyczącej systemu informowania o zagrożeniach i wczesnego ostrzegania w zakresie zagrożenia „zanieczyszczenie wód śródlądowych” w aktualizowanym KPZK ustalone zostały podmioty odpowiedzialne za monitoring wód. Ponadto, w sytuacji powtarzających się zakwitów „złotej algi” na Zbiorniku Dzierżno i Kanale Gliwickim, w bieżącym roku systematycznie zbierał się Zespół Zarządzania Kryzysowego Ministerstwa Infrastruktury w celu m.in. monitorowania zagrożenia oraz nadzorowania działania w tym obszarze jednostek podległych Ministrowi Infrastruktury. Informowaniem ludności o występujących zagrożeniach zajmuje się Rządowe Centrum Bezpieczeństwa (RCB).

POUCZENIE

Zgodnie z art. 13 ust. 2 ustawy z dnia 11 lipca 2014 r. o petycjach sposób załatwienia petycji nie może być przedmiotem skargi.

Z poważaniem

Dokument podpisany elektronicznie przez:

z upoważnienia Ministra Infrastruktury

Edyta Tużnik-Kosno

Dyrektor Departamentu Gospodarki Wodnej

Do wiadomości:

- Pani Joanna Kubiak, Dyrektor Departamentu Wniosków, Petycji, Skarg, Kancelaria Prezesa Rady Ministrów

²² Ustawa z dnia 26 kwietnia 2007 r. o zarządzaniu kryzysowym (Dz.U. z 2023 r. poz. 122 z późn. zm.)

Informacja na temat przetwarzania danych osobowych

Zgodnie z art. 13 ust. 1 i 2 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (ogólne rozporządzenie o ochronie danych) (Dz. Urz. UE L 119 z 04.05.2016, str. 1), informuję, że:

- 1) administratorem Pani/Pana danych osobowych jest *minister właściwy do spraw gospodarki wodnej* z siedzibą w Warszawie, przy ul. Chałubińskiego 4/6, 00-928 Warszawa, zwany dalej „Administratorem danych”;
- 2) Pani/Pana dane osobowe przetwarzane będą w celu rozpatrzenia Pani/Pana *wniosku* w trybie przewidzianym w ustawie z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (Dz.U. z 2024 r. poz. 572), zgodnie z § 8 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 8 stycznia 2002 r. w sprawie organizacji przyjmowania i rozpatrywania skarg i wniosków (Dz. U. Nr 5, poz. 46);
- 3) podstawą przetwarzania Pani/Pana danych osobowych jest konieczność wypełnienia obowiązków prawnych ciążących na Administratorze danych wynikających z ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego oraz rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 8 stycznia 2002 r. w sprawie organizacji przyjmowania i rozpatrywania skarg i wniosków;
- 4) Administrator danych przewiduje możliwość powierzenia przetwarzania danych innym podmiotom świadczącym na rzecz Administratora danych usługi z zakresu IT;
- 5) podanie danych osobowych jest dobrowolne, ale konsekwencją niepodania danych byłoby pozostawienie *wniosku* bez rozpoznania zgodnie z § 8 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 8 stycznia 2002 r. w sprawie organizacji przyjmowania i rozpatrywania skarg i wniosków;
- 6) posiada Pani/Pan prawo do:
 - żądania dostępu do treści swoich danych osobowych, ich sprostowania lub ograniczenia przetwarzania,
 - wniesienia sprzeciwu wobec przetwarzania danych osobowych w zakresie w jakim przetwarzanie nie wynika z obowiązku prawnego ciążącego na Administratorze danych,
 - wniesienia skargi do organu nadzorczego - Prezesa Urzędu Ochrony Danych Osobowych;
- 7) Pani/Pana dane osobowe nie podlegają zautomatyzowanemu podejmowaniu decyzji, w tym profilowaniu;
- 8) Pani/Pana dane osobowe w zakresie rozpatrywania *wniosku*, będą przechowywane przez Administratora danych przez okres niezbędny do załatwienia sprawy, a następnie przez okres 25 lat, zgodnie z przepisami wydanymi na podstawie art. 6 ust. 2 ustawy z dnia 14 lipca 1983 r. o narodowym zasobie archiwalnym i archiwach (Dz.U. z 2020 r. poz. 164), po tym czasie wraz z dokumentacją zostaną przekazane do właściwego archiwum państwowego jako materiał archiwalny;
- 9) dane kontaktowe do Inspektora ochrony danych w Ministerstwie Infrastruktury: Inspektor ochrony danych, Ministerstwo Infrastruktury, ul. Chałubińskiego 4/6, 00-928 Warszawa, adres e-mail: inspektor.RODO@mi.gov.pl. Z Inspektorem ochrony danych można się kontaktować we wszystkich sprawach dotyczących przetwarzania przez Administratora danych Pani/Pana danych osobowych oraz korzystania z praw związanych z tym przetwarzaniem danych.

Potwierdzam zgodność kopii wydruku z dokumentem elektronicznym:

Identyfikator dokumentu	1503685.7603012.6203994
Nazwa dokumentu	2025.02.17 Odpowiedź na petycję.pdf
Tytuł dokumentu	2025.02.17 Odpowiedź na petycję
Sygnatura dokumentu	DGW-2.0530.1.2024
Data dokumentu	17.02.2025
Skrót dokumentu	D41EBDA44396FB96CD73570E43DBE9608621AE1F
Wersja dokumentu	1.133
Data podpisu	17.02.2025 22:40:21
Podpisane przez	Edyta Tużnik-Kosno Dyrektor
Rodzaj certyfikatu	Certyfikat kwalifikowany podpisu elektronicznego

EZD 3.126.43.43.

Data wydruku: 18.02.2025

Autor wydruku: Mierzwiak Marlena (Starszy Specjalista)